

Csörgő Terézia

A TEHETSÉGEK KIBONTAKOZÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI A KÖZÉPISKOLÁBAN

„ A tehetségen az egyének különösen fejlett, speciális képességének együttesét értjük..., amely tevékenység útján alakul, fejlődik. Keresni kell tehát az értelmes tevékenység módjait, illetve biztosítani kell azok feltételeit. A versenyek olyan tevékenységek, ahol a versenyzők a megméretésük során valami lényegeset alkotnak.” – mondta néhai Kiss Lajos gyöngyösi fizika szakos kollégám. Nagyon igaz ez az állítás, a tanári pályámon én is mindig fontosnak tartottam, hogy tehetséges diákjaink lehetőséget kapjanak a tanórákon kívüli megméretésre, s hozzájussanak olyan sikerélményekhez, melyek lendületet adnak a további munkájukhoz.

A Lehel Vezér Gimnáziumban a versenyek sokasága teszi lehetővé a tehetségek kibontakozását. Itt azonban csak két olyan versenyről szeretnék írni, amelyre a jelentkezőnek feladata egy belépő dolgozat készítése. Az egyik a Bugát Pál Középiskolai Természetismereti Műveltségi Vetélkedő, a másik a Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai és Környezetvédelmi Tanulmányi Verseny.

1. 1976 és 1984 között a jászberényi Lehel Vezér Gimnázium 13 más középiskolával együtt a Magyar Tudományos Akadémia integrált természettudományos kísérleti oktatási folyamatában vett részt. Ez az összetett oktatási forma a tanév végén a Marx György professzor kezdeményezte „Természet Egysége Tábor”-ral zárult, ahol vetélkedő mellett neves tudósok előadásait, kísérleteket, a legújabb tudományos filmeket hallhatták, láthatták a tanárok és a diákok. A lehelesek nagy számban, szép sikereket elérve vettek részt ezeken, a kísérleti iskolák közötti versenyeken.

1984-től (25 éve) a szervezők „Értem a természetet” címmel hirdették meg a versenyt, már az ország minden iskolája számára.

1986-ban Bugát Pál (Gyöngyös, 1793- Pest, 1865) orvosról nevezték el a versenyt, aki 1841-ben megalapította a Magyar Természettudományi Társulatot (ma Tudományos Ismeretterjesztő Társulat = TIT) és első elnöke volt.

A verseny kiírója, szervezője a mai napig a TIT Stúdió Egyesület, a gyöngyösi Berze Nagy János Gimnázium, a Mátra Művelődési Központ, valamint a Természet Világa c. folyóirat, fővédnöke a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, ill. az Oktatási és Kulturális Minisztérium.

A Bugát Pál Országos Középiskolai Természetismereti Műveltségi Vetélkedő háromfős csapatok versenye, s olyan középiskolás diákok vesznek

részt rajta, akik komplex természettudományos ismeretekkel rendelkeznek a biológia, a kémia, a fizika, a földrajz, az informatika területéről, és felelősen gondolkodnak az élő és élettelen környezet jelenségeiről és folyamatairól.

A verseny két részből áll. A tavaszi szünet első napján kerül sor Budapesten a háromórás elődöntőre, ami írásbeli forduló, s melyen általában 150 körüli (volt olyan év, amikor közel 200) csapat vesz részt. Az országos döntőt augusztus harmadik hetében rendezik, ahová a legjobb 20-21 csapatot hívják meg. A döntő helyszíne kezdettől fogva Gyöngyös és Mátrafüred. A zsűri tagjai neves szakemberek.

Az országos döntő háromnapos. Az első két napon biológia, kémia, fizika, földrajz ismereteket számon kérő írásbelire, számítástechnika gyakorlatra, kémia-fizika laboratóriumi gyakorlatra és terep gyakorlatra, a harmadik napon a szóbeli döntőre kerül sor.

Ezen a versenyen a csapatok bizonyíthatják, hogy a ma fiatalsága már tizenévesen átlátja a világot, és sokszor jobban látja a világot, mint a felnőttek. S úgy gondolom, értik azt, amiről Németh László a következőképpen írt: *„Az ember sokféle kulccsal próbálta megnyitni a természetet, de a modern természettudomány az első, amely valóban nyit is...A természettudomány az ember legtökéletesebb mítosza. Végül ez az, amelynek a legnagyobb gyakorlati következményei vannak, a természettudomány mögött jár egyre hatalmasabb alkotásaival a technika, az emberi lét egyik legnagyobb formálója.”*

A Lehel Vezér Gimnázium kezdetektől minden évben minimum kettő, de inkább több csapattal indult a rendezvényen. A versenykiírásban javasolt szakirodalom is található, de a nagyszámú irodalmat beszerezni, ill. a rövid idő alatt elolvasni igen körülményes, így hát az eredmények többnyire a csapattagok tanórákon és másutt szerzett ismereteit, problémamegoldó képességét, kreativitását, logikáját mutatják.

Róka András főiskolai docens (ELTE TTK Kémia Intézet), a zsűri tagja a Természet Világa 2009. januári számában így ír erről: *„Ha figyelembe vesszük, hogy kicsi a valószínűsége annak, hogy diákjaink a nyarat a versenyre való készüléssel töltsék, akkor megnyugtató, hogy a szokatlan feladatok megoldásai alkalmazás szintű, tartós tudásból születtek. A verseny hangulatán évről-évre nem a „görcsös felkészülés”, hanem a találékonyság, a megszerzett tudás alkalmazásának élménye, öröme érződik.”*

A verseny 25 éve alatt az eredményeink változóak voltak. Minden évben volt a továbbjutás közelében csapatunk, és többször szerepelt is leheles csapat az országos döntőben:

Tanév	Helyezés	Csapattagok
1995/96	12. hely	Barta Ágnes, Czira Zsolt, Sebestyén József
1996/97	10. hely	Barta Ágnes, Kui Róbert, Sebestyén József
1997/98	10. hely	Soós Gergő, Szikszai Boglárka, Zaja Anikó
2000/01	13. hely	Boroznaki Lajos, Dobák Szilveszter, Kovács Bernadett
2006/07	8. hely	Agócs Attila, Bárczi Barbara, Karácsony Gábor
2007/08	13. hely	Agócs Attila, Karácsony Gábor, Pujsz Barbara

A 2002/2003-as tanévben 21. helyezett volt az elődöntőben a Gulyás Zoltán, Fekete Dániel, Kis Viktor összetételű csapat, de pechjükre abban az évben csak 20 csapatot hívtak be a döntőbe.

A döntőkön szereplő csapattagoknál jellemző volt az azonos motivációerősség, és az egymáshoz viszonyított pozitív kölcsönös függés, de a közös cselekvés mellett megjelent az egyéni felelősség is. A csapattagok mindegyike természettudományos beállítottságú volt, de volt kedvenc tantárgyuk, tudományáguk, így aztán a feladatmegosztás is adott volt, bár mindenkinek a tudása legjavát kellett a közösbe adni, egymást kiegészítve, támogatva kellett dolgozni.

Sebestyén József a versenyre emlékezve a következőt mondta: „...jó volt abból a szempontból a verseny, hogy nem a középiskolai séma szerint kellett számot adni a tudásról, hanem felhasználva a tanultakat önállóan kellett csapatban dolgozni.”

A versenyen résztvevők többsége érettségi után természettudományos vagy műszaki pályát választott, szinte a csapatbeli feladatvégzést folytatva. Barta Ágnes ezt mondta erről: „Az egyetem kiválasztását meghatározta, hogy a reál tárgyak iránt fokozottabb az érdeklődésem, melyet a gimnáziumban több versenyen kamatoztattam., s ezért is esett a választásom a Gödöllői Szent István Egyetemre. Jelenlegi munkahelyemen is alkalmazom a már középiskolában megszerzett természettudományos ismereteket. A mai gimnazistáknak ajánlom figyelmébe ezeket a versenyeket, mert sok tanulságot és ismeretet meríthetnek. Ezen a megméretésen különös hangsúlyt kapott a csapatban való gondolkodás, ami a jelen élet egyik legfontosabb tényezője lett.”

Álljon itt a felsorolás a döntőkön résztvevőkről, ők elsőre a következő végzettséget szerezték meg: Barta Ágnes környezetgazdálkodási mérnök, Czira Zsolt informatikus, Sebestyén József technológus villamosmérnök, Kui

Róbert orvos, Soós Gergő informatikus, Szikszai Boglárka biomérnök, Zaja Anikó orvos, Boroznaki Lajos környezetmérnök, Dobák Szilveszter villamosmérnök, Kovács Bernadett biomérnök lett.

Az utolsó két csapat tagjai még most kezdik az érettségi utáni életet. Agócs Attila biomérnöknek, Karácsony Gábor gépészmérnöknek, Bárczi Barbara gyógypedagógusnak, és Pujsz Barbara mentőtisztnek készül.

Minden évben más és más témára épül a verseny, így pl. 1996-ban „Az energiahordozók”, 1997-ben „Gyógyszergyártás, gyógynövények”, 1998-ban „Életesélyek a XXI. században”, 2001-ben „A Föld vízburka”, 2007-ben „Utazás a Föld körül”, 2008-ban „Anyagok a mindennapokban” volt a megadott témakör. A csapatoknak a döntő előtt az adott témakörhöz kapcsolódva egy belépő („hozomány”) dolgozatot kell készíteni. Csapataink a dolgozataik témáját többnyire a Jászsághoz kötötték. A dolgozatok címe időrendben: „A hűtés és Jászberény”¹⁴⁰, „Kamilla a mindenes”, „Természetes talajkezelés”, „Mocsarak vízminősége -

Megfigyelés a Tápió-Hajta Tájvédelmi Körzetben”, „A közlekedés fejlődése”, „A természetestől a mesterségesig és vissza – A hajfésztés”¹⁴¹. Felkészítő tanárként kezdettől fogva azt tapasztaltam, hogy igen komoly, mindenre kiterjedő figyelemmel készítették dolgozataikat a csapatok. Az alábbiakban az 1996/1997-es „Kamilla a mindenes - A Jászságban is használt gyógynövény” című dolgozat részletével szeretném ezt láttatni:

„A gyógyszerként használt kémiai anyagok ismertté vált utó- és mellékhatásai miatt az utóbbi időben a gyógynövények ismét az érdeklődés előterébe kerültek. Világszerte megelégnültek azok a kutatások, amelyek a gyógynövények hatásmechanizmusainak megismerését célozzák. Ezek szerint a gyógynövények hatóanyagai a szervezet belső egyensúlyhelyreállítási folyamatait erősítik. A gyógynövények azonban nem helyettesíthetnek minden egyes bevált orvosi gyógymódot. Nincs növényi csodaszer, ahogy kémiai úton előállított csodaszer sincs.

Jelenleg kb. 12 ezer gyógynövény ismert a világon. Hegnauer szerint a Föld növénytakarójának 5 %-át vizsgálták meg kémiaileg. Ezekből mégis számtalan, a gyógyászatban használt vegyületet izoláltak. A növényi gyógyszerek szempontjából figyelemre

¹⁴⁰ A dolgozat III. díjat kapott

¹⁴¹ A témához fényképeket is kellett készíteni a dolgozattól függetlenül, a „Rézalapú ezüstfa” c. képük kiállításra került

méltó, hogy hatásuk rendszerint lassabban alakul ki, mint a szintetikumoké és ez által kevésbé befolyásolják a szervezet működését. Lassú, de tartós hatásuk lehetővé teszi, hogy a szervezet megbomlott egyensúlyi állapota rendeződjék és stabilizálódjék...

... a magyarországi gyógynövények közül szinte mindenre használható a kamilla.

Kérdősködtünk többfelé, és kiderült, hogy a Jászságban réges-régen használják ezt a növényt gyógyításra. Termeszteni sem kell, hiszen a Jászság talaja igen kedvező a növénynek. Fodor Ferenc „A Jászság életrajza” című könyvében olvashatjuk: *„A jászföldnek ma legnagyobb csapása a szik...itt található egymással az Alföldi szikesek két fajtája, a Tiszántúlra jellemző szerkezetes, mérszben szegény szikes talaj a Duna-Tisza közének homokjára jellemző szerkezettelen sziksós talajokkal”*. Ezen a talajon pedig jól, nagy tömegben megél a kamilla vagy orvosi székfű (*Matricaria chamomilla*).

Népi nevei: anyafű, Szent Iván pipitér, szikfű, szüzek anyja, bubulyka, pipiske, szikfűvirág...

A kamilla a gyökérsejtjeiben 10mg/g mennyiségű nátriumsót képes felhalmozni. Ezzel magyarázható, hogy a szikes talajok más növények számára már holt víznek számító nedvességét is tudja hasznosítani, így virul, amikor a többi növény már víz hiányában elpusztult.

A fészkesvirágzatúak családjába tartozik.

Gyökere kicsiny, dúsan ágas. Szára 10-40 cm magas, egyenes vagy felemelkedett, merev, elágazó, hengeres, csöves. Levelei szórtak, ülők, az alsók háromszor, a középsők kétszer, a felsők egyszer sallangosan szeldeltek. Virágfészkei hosszú kocsányokon laza bogokban állnak... A virágzat jellegzetes, kellemes illatú...

Az illóolaja azulén tartalmú. Az azulén cikloheptán származékok konjugált kettős kötésű rendszere. Az azulén gyulladásgátló hatású.

...A virág akkor alkalmas gyűjtésre, amikor a fészkek korongvirágai már sárgák, a sugárvirágok pedig már vízszintesen vagy annál lejjebb állók...

Felhasználása sokrétű. Belsőleg: idegerősítő – főleg gyermekeknél, nőknél –, nyugtató hatású, görcsoldó, gyomorserkentő, izzasztó, gyulladásgátló...

Külsőleg: sebek, bőrfekélyek, kötőhártyagyulladás kezelésére használják...

Ismeretszerzésünk során Jászfényszaruban Csúz Lajos bácsitól igen érdekes, hasznos tanácsokat kaptunk a kamilla felhasználásához.

- Addig kell szárítani a virágot, amíg nem roppan, máskülönben bepenészedik.
- Tárolás jól zárható dobozokban történjen, hogy az aromája megmaradjon.
- Fürdő készítésekor a forró vízbe kendőbe csavart kamillát teszünk, és állni hagyjuk.

- Gyomorégés esetén (amely fekély kialakulásához is vezethet) hatékony az ún. "gurulás kezelés". Ennek módja a következő: a kúrát éhgyomorra végezzük, főzzünk kamillateát és igyuk meg, és először fekdjünk a hátunkra, majd kis idő elteltével az egyik oldalunkra, ezután a hasunkra, végül a másik oldalunkra. Ezt többször is elvégezhetjük...

Dolgozatunkban egy növény példáján szeretttük volna érzékeltetni, hogy amit 5000 évvel gyógynövényként ismertek, az ma is az, s igaz Macrobius mondása: „*Gondoz a természet, s jobb örünk bármi egyébnél.*”

2. 1975-ben Győr-Moson-Sopron megyében indították el a *Kitaibel Pál Biológia Versenyt*, ami fokozatosan lett országos, sőt ma már nemzetközi szintű verseny. 1983 óta nemcsak a biológia, hanem a környezet- és természetvédelmi ismereteikről beszámolnak a versenyzők. A verseny névadója, Kitaibel Pál (Nagymarton, 1757 – Pest, 1817), korának a természettudomány fejlődését meghatározó polihisztor volt, aki a Kárpát-medence természeti értékeit, sokirányú kultúráját tárta fel, s igyekezett annak megismertetését, megbecsülését európai rangra emelni.

A versenyen 9. és 10. osztályos tanulók vehetnek részt külön kategóriákban. A verseny ismeretanyaga a TermészetBÚVÁR és az Élet és Tudomány című lapoknak a tanév során megjelenő, kijelölt biológiai, egészségügyi, környezet- és természetvédelmi témájú – évente változó számú – 50-60 cikke, illetve Kitaibel Pál tevékenysége, Magyarország Nemzeti Parkjainak – növényfajok, állatfajok – ismerete. Nagyon komoly fajlistát kapnak a versenyzők, kb. 200-200 növény- ill. állatfajt kell felismerniük latin és magyar névvel ellátva. Ádám György akadémikus 1985-ben a verseny döntőjének megnyitóján a következőt mondta erről: „*A Kitaibel-verseny folyóiratok olvastásával, a tudományos kutatómunka alapjaival való gyakorlat megismertetésével, a fajismeret értékének helyreállításával a tehetség gondozás és a természettudományi kultúra egyedülálló értékeit felmutató mozgalma.*”

A verseny háromfordulós: iskolai, megyei és országos döntő. Az iskolai és a megyei forduló tesztfeladatok megoldását jelenti.

Az országos döntő színhelye Mosonmagyaróvár, a Nyugat-magyarországi Egyetem. Megyéenként 2-2 fő 9. ill. 10. évfolyamos gimnáziumi, ill. szakközépiskolai tanuló (összesen 8 fő) jut az országos döntőbe. Minden döntős versenyzőnek tesztet kell megoldania, kivetített növény és állatfajokat kell felismerni magyar és latin névvel együtt, és szóbelit kell tennie. A szóbelin lakóhelyének, iskolájának és azok környezetének környezetvédelmi gondjairól, megoldási lehetőségeiről, vagy természetvédelmi értékeiről készített dolgozatot kell készíteni, és öt percen bemutatni.

Ez a verseny az, ahol a mérce a kötelezőt meghaladó tudás, az önálló, a felkészítő tanárral közösen végzett igényes munka, amely akár életre szóló iránymutatást is adhat a versenyzőnek.

A Lehel Vezér Gimnáziumban a Kitaibel Verseny iskolai fordulója szinte tömegverseny, hiszen a diákjaink nagy számban vesznek részt rajta. Fontos dolog ez, hiszen 9. osztályban nincs biológia, s a folytonosságot így lehet biztosítani, ugyanakkor a megadott cikkek olvasása sokaknak felkelti az érdeklődését a szakfolyóiratok iránt, olyan dolgokat tanulnak meg, ami a tanórába nem fér bele.

A megyei fordulóban résztvevőknek 30-40 %-a leheles diák.

Az országos döntőbe csak annak van esélye továbbjutni, aki 80-90 % körüli teljesítményt ér el. S ehhez bizony nem elég csak átolvasni az előírt anyagot. Nagyon komoly, rendszeres, memorizáló felkészülés kell. S ha valaki bekerült a döntőbe, el kell végezni a kutatómunkát, és össze kell állítani azt a dolgot, melyet majd öt percben bemutat a zsűrinek és a hallgatóságának.

Az elmúlt évek során a következő diákjaink voltak az országos döntő eredményes résztvevői:

Tanév	Tanuló	Milyen pályát választott?	Tanár
1982/83	Nagy Tünde	gyógytornász	Turi István
1983/84	Tóth Tibor	orvos	Csörgő Terézia
	Erki Zsuzsanna	vegyészmérnök	Csörgő Terézia
1986/87	1. helyezett lett		
	Király Ildikó	biológia-testnevelés	Turi István
1988/89	5. helyezett lett		
	Bíró Attila	orvos	Csörgő Terézia
2000/2001	5. helyezett lett		
	Kispál Zsolt	biológus	Csörgő Terézia
2002/2003	Szádvári Emese	tájépítésmérnök	Csörgő Terézia
2002/2003	Bordás Mariann	gyógytornász	Csörgő Terézia
2005/2006	Bordásné Fábian	állatorvosnak tanul	Bordásné Fábian
	5. helyezett lett		Nikolett
2006/2007	Fehér Eszter		Turi István
	4. helyezett lett	építésmérnöknek tanul	Rigó András
	Halla Gabriella	fogorvosnak tanul	Csörgő Terézia
	Kovács László	állatorvosnak készül	Rigó András

Az ötperces előadásra nagyfokú önállósággal készített dolgozatok igen változatos témájúak voltak, sok diaképpel, vetíthető fólián készített

grafikonnal, térképpel, az utóbbi időben pedig már a legújabb eszközök (pl. projektor) segítségével készültek.

Nagy Tünde az alma cukortartalmát vizsgálta a magtól a héjig, és tapasztalatairól számolt be előadásában. Tóth Tibor a Zagyva és holtágai környezetvédelmi problémáról, hasznosítási lehetőségeiről tartotta előadását. Erki Zsuzsanna Jászberény itt-ott lerakott szemetéről készítette előadását sok-sok fotóval illusztrálva. Király Ildikó a szolnoki TVM-ből származó foszfátszennyeződést vizsgálta a Tiszán, és tapasztalatairól tartotta előadását. Bíró Attila egy ártézi kút környékének élővilágát mutatta be. Kispál Zsolt a Jászberényi Állatkertben zajló munkáról beszélt.

Szádvári Emese Jászberény 2000-ben védetté nyilvánított területeiről készített összeállítást, gondolati sétára invitálva a jelenlévőket. Bordás Mariann a szitakötők világába kalauzolta el a hallgatóságát¹⁴²

Kispál Dóra „Ki viszi át a békát a túlsó partra” címmel békamentő akcióról írt. Fehér Eszter először „Nagytakarítás” címmel, a második évben „A talajégetés felelőssége” címmel készítette dolgozatát. Halla Gabriella „A szmog, a por és a füstölgő kipufogócső” címmel, saját kísérleteinek tapasztalatait és környezetében (Jászsalsószentgyörgy) tett megfigyeléseit ismertette. Kovács László az Újszász melletti NATURA 2000 területet mutatta be.

A dolgozatok elkészítése, a téma kifejtése sok munkaórát vett igénybe, de a bennük rejlő tartalom, a logikus gondolatmenet, a tanulság, a szépség lenyűgöző.

Bizonyítsa ezt az alábbi részlet az „Árnyékaért becsüljük a vén fát - Jászberény természeti emlékei” című dolgozataból, melyet 2001-ben készített Szádvári Emese:

„...A jászföldet leginkább, mint pusztás területet ismerték és ismerik. Petőfi Sándor is így ír róla Lehel vezér című versében:

*„Mentek, mendegéltek és elértek végre
A Jászság és Kunság szép róna földjére,
Mely a délibábnak szülő tartománya
És amelynek Lehel volt a kapitánya.”*

A Jászság valamikor erdős volt, de az ember az erdő fáit kivágta, helyüket felszántotta, bevetette, máshol pedig a legeltetés tette pusztává a Jászságot. A jáász ember azonban szerette és szereti a fát, az erdőt. Ezt bizonyítja a jáász szólás, miszerint „illetlen” az a tanya, amelyik nincsen fával körülvéve.

¹⁴² A szitakötők titokzatos birodalma címmel a 2003-as Jászsági Évkönyvben olvasható

Végül a természet és az ember egymással való megegyezésének eredménye a mai ligetes, parktájszerű Jászság. A 18. századtól kezdve sok az ültetett erdőség, sűrű fasorok szegélyezik a települések utcáit, tereit. A fák szépen díszlenek, jól érzik magukat a jász földben, nem látszanak jövevénynek a tölgyek, juharok, kőrisek, platánok. A jászberényiek ragaszkodását a zöld területhez, fákhöz, bizonyítja, hogy 2000-ben 16 kisebb-nagyobb teret, kertet, egyedülálló fát nyilvánítottak védetté az 1996. évi LIII. törvény III. rész 28. §(5) és 42 §(5) pontja értelmében...Erről a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságának „Jász-Nagykun-Szolnok megye helyi jelentőségű természeti értékei” c. összeállításában a következők olvashatók:

„A Jászságban ... példamutató az épített és természeti környezet védelmére tett törekvések területén

Jászberény önkormányzatának tevékenysége, amelynek eredményképpen a város térségében „...az országos védelem alá nem helyezett, de a város történeti múltját, építészeti kultúráját és a város polgárainak önbecsülését, identitását elősegítő településrészek, épületcsoportok, épületek, építmények, illetve az azok által létrehozott utcák, útszakaszok, terek, valamint parkok,

fasorok, zöldfelületek egészben vagy részben megőrzése, helyi védelme érdekében... ”...Bárha másutt is követnék ezt a kezdeményezést!”

Sétáljunk a városban, s nézzünk meg néhány védett értéket!

Sétánk első állomása egy 150 évesnél idősebb, 280 cm-nél nagyobb törzskerületű, jó alakú kocsányos tölgy, mely a város ősi központjának, a Ferencesek terének sarkában lévő ház udvarában áll.

Közel az 1472-ben épült Ferences templomhoz és az 1730-ban épült kolostorhoz. Mintha erről a vén fáról mondta volna Kaán Károly: *„Öreg, elvénhedt fáknak, kúszó borostyánnak... Rendkívül kedvező a hatásuk. Ezek a természeti díszek – ha még nem azok – az idők során természeti emlékké válnak.”*

Az a terület, ahol az öreg kocsányos tölgy áll, valamikor a Zagyva ártere volt. Így lehet, hogy ez a fa egy néhai ligeterdő maradványa.

A Ferencesek terének többi fája és épületei is védettséget kaptak.

A teret elhagyva nemsokára megpillantjuk a Margit-szigetet, közepén a játszótérrel. A sziget, és az azt körülölelő Zagyva és a partján álló fák is védettek.

Rövid séta utána a városi Zagyva hídjára, a Kőhídra érünk. Az innen látható, a folyót övező fűzfák még csak 10 évesek, amelyek a 25-30 éves, allergiát okozó jegenye nyárfák helyére kerültek.

A hídról a mai városközpontba jutunk, ahol együttes védelmet élvez a Fürdő és a Holló András utca, a Szentháromság és a Lehel Vezér tér. A Fürdő utcát

az iskolám oldala mentén a japánakácok és a védett hólyagfák, a Holló András utcát pedig zöld juharok díszítik.

A Szentháromság tér fái közül megnyerő külsejűek és termetűek a korai juharok, a kislevelű hárs, a szivarfa, és a Nagytemplom túloldalán lévő vadgesztenyék.

A Nagytemplomtól a Városháza felé haladva rengeteg magas termetű nyugati ostorfát, és sajnos már csak 21 db 50-60 éves, sárgásbarna foltos törzsű juharlevelű platánt láthatunk...

A város D-i határában még egy gyönyörű facsoportot csodálhatunk meg. A Szelei és Nyár utca találkozásánál vadgesztenyefák találhatók egy fészület körül, amelyek szép emlékként maradnak meg a várost elhagyónak.

...Ezek a zöld területek kellemes és üde színfoltjai Jászberénynek, meghittséget és otthonosságot teremtenek a városban. Oázisok, melyek nemcsak árnyékot vetnek és szépek, de a város levegőjét is tisztítják...”

Sok jelenlegi és volt tanítványunk számára ismerős a két verseny, hiszen – ahogy már írtam – valamilyen oknál fogva sokan és szívesen vettek részt rajta (persze lehet, hogy csak egy pluszötösért). Bármilyen eredményt értek is el a versenyzők, valamilyen módon profitáltak ebből a tevékenységből. Gyakran hallottam a Kitaibelre készüléskor, hogy nagyon érdekesek a cikkek, sőt még az érettségi vizsgán is fel tudták használni az ismereteket, persze volt ellenkező vélemény is. Sikerélményt jelentett, ha valaki a megyei döntőbe került, s ez nem mellékes tényező. Jó volt hallgatni a Bugát-elődöntőről hazafelé tartva a feladatokat megbeszélő csapattagokat. Az elődöntőbeli eredmény általában nem keserítette el a résztvevőket, ha tudtak, a következő évben újra jelentkeztek. Ez a bizonyítani akarás nagyszerű dolog.

Végezetül a Bugát és a Kitaibel, ahogy az iskolában egyszerűen nevezzük, érdemének tartom, hogy folyamatos olvasásra, tájékozódásra készítetnek, önálló megfigyeléseket igényelnek, a tanulókat és a tanárokat egyfajta csapatmunkára ösztönzik, mindezzel a diákok egyéniségének, tehetségének kiteljesedését segítik.